

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**Die al den volke
wezen zal** [p.4]

Gereformeerde Gemeente Mijdrecht

In 1920 ontstaat er in Mijdrecht een gezelschap van thuislezers dat uitgroeit tot een huisgemeente. In 1927 sluit deze huisgemeente zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten. Begin 1928 neemt ds. G.H. Kersten een 'klein maar keurig' kerkje in gebruik. Op 25 november 1938 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Na de schorsing van ds. R. Kok, in

1950, scheurt de gemeente in tweeën en raakt men het kerkgebouw kwijt. Na ruim 15 jaar in een oude kleuterschool te hebben gekerkt en negen maanden in de Christelijke Gereformeerde Kerk, betreft men op 14 december 1966 het huidige kerkgebouw (met 178 zitplaatsen) aan de Stadhouderslaan. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 91.

22/12/2016
jaargang 95

nr **12**

Brood uit de hemel

Brood rekenen we onder de eerste levensbehoeften. Daarom heeft God Zijn Zoon in een plaats geboren doen worden die Bethlehem heet. Bethlehem betekent 'broodhuis'. Daar is het Brood uit de hemel neergedaald dat de mensen het leven geeft, zo zou de Heere Jezus er later van zeggen. Heeft het lichaam de eerste levensbehoeften, de ziel heeft dit hemelse Brood meer dan iets anders nodig voor geestelijk leven! Kennen we de honger ernaar?

achte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken' (1 Kor. 1:27, 28). Dit is geen wilkeur, maar welbehagen. Geen verdiensten te hebben is een kenmerk van hen in wie Gods verkiezing verheerlijkt wordt. Daarbij is ook geen sprake van armoede als deugd. Het is geen voorwaarde, maar wel een kenmerk van al Gods kinderen: arm van geest te zijn. Hoe staat het met onze eigenwijsheid?

Nu lagen er wel beloften met vergezichten in de geschiedenis van dit kleine stadje Bethlehem. Aan de weg naar Bethlehem is Rachel begraven (Gen. 35:16-19). Later kwam Ruth hier op de akker van Boaz. Zij huwde hem en werd in die weg een moeder van de Zaligmaker. Haar naam werd vermaard in Bethlehem (Ruth 4:11). Hier groeide David op en weidde er de kudden van Isai in de velden van Efratha. Samuel moest erheen om David tot koning te zalven (1 Sam 16:4).

Verder hebben de profetieën hun voorzeggingen gedaan: voorspeld: 'Zo zegt de HEERE: Er is een stem gehoord in Rama, een klage, een zeer bitter geweent; Rachel weent over haar kinderen; zij weigert zich te laten troosten over haar kinderen, omdat zij niet zijn' (Jer 31:15). 'En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid' (Micha 5:1). Wie ziet hier niet Gods leiding in de geschiedenis die alles te maken heeft met de komst van Zijn Koninkrijk? Dat zien we hier in het groot, maar is dat niet van het grootste belang ook voor ons persoonlijke leven?

Keizer Augustus

Jozef en Maria moesten in Bethlehem zijn bij de geboorte van de Heere Jezus. De belofte door Micha gegeven, ging in vervulling. Dat wisten zelfs de overpriesters en schriftgeleerden, toen Herodes het hun vroeg. Zelfs het verwarde volk wist het, zo

'...tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt...'

Lukas 2:4m

Het stadje Bethlehem was niet groot. Het had eigenlijk geen bijzondere kwaliteiten. Misschien moeten we wel zeggen: juist niet! Er waren in de dagen van de geboorte van de Heere Jezus steden genoeg met bijzondere kwaliteiten. Rome was de hoofdstad van het Romeinse rijk; de stad kende talrijke paleizen en had een grote schoonheid. Jeruzalem was met zijn tempel een centrum voor de godsdienst van de Joden. Hebron was een prachtige priesterstad, een oude vrijstad met Leviëten. Jericho onderscheidde zich als Palmstad. En zo zijn er meer prachtige steden te noemen, die niet in aanmerking kwamen voor de geboorte van de Zaligmaker. Ligt hier al niet een belangrijke les in?

Soevereine liefde

Het gaat hier om soevereine, verkiezende liefde. Wie denkt dat hij bijzondere kwaliteiten moet hebben om daarvoor in aanmerking te komen, is er gelukkig naast. Paulus schrijft: 'Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen; en het onedele der wereld, en het ver-

ds. C.J. Meeuse,
Goes

In dit nummer

4 Die al den volke wezen zal

8 Roept de Bijbel op tot geweld?

24 Want also lief heeft God de wereld gehad

- 2 Brood uit de hemel
- 3 Noach [50]
- 6 De vrouw die baren zou
- 7 Een mannelijke Zoon gebaard
- 9 Gezin, school en kerk [2]
- 10 Ingezonden brief
- 11 Huiswerk voor de zuil
- 12 Kinderdoop of volwassendoop [3]
- 13 Het hoofdwerk van vader Brakel
- 14 Boekennieuws
- 15 Kerknieuws
- 15 Berichten
- 16 Kerkdiensten

lezen we in Johannes 7:42: 'Zegt de Schrift niet dat de Christus komen zal uit den zede Davids, en van het vlek Bethlehem, waar David was?'

Jozef en Maria hebben wellicht niet begrepen dat het bevel van keizer Augustus daaraan moest meewerken. God gaat met de Zijnen onbegrepen wegen om Zijn beloften heerlijk te vervullen. Alles staat Hem daarbij ten dienste om Zijn raad te volvoeren. Wij mogen en moeten het naspeuren, maar we mogen niet twifelen aan de vervulling van Gods beloften. Laten we dat hier ook leren. En Hij vervult ze in een weg van onmogelijkheid aan onze zijde.

Bethlehem draagt een veelzeggende naam. Ze betekent 'broodhuis'. De Heere Jezus Zelf heeft daarop toespelingen gemaakt, toen Hij na het wonder van de vermenigvuldiging van de broden sprak over het manna dat Gods volk Israël in de woestijn ontving. Het volk sprak tot Hem over het woestijnvolk dat brood uit de hemel te eten kreeg. De Heere antwoordde: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel, maar Mijn Vader geeft u het ware Brood uit den hemel. Want het Brood Gods is Hij, Die uit den hemel nederdaalt, en Die der wereld het leven geeft' (Joh. 6:32, 33). En later zegt Hij ervan: 'Dit is het Brood Dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mens daarvan ete en niet sterve' (Joh. 6:50). We weten dat het woestijnvolk zich hieraan al geërgerd heeft. Hun ziel walgde 'van dit zeer lichte brood' (Num. 21:5). De Joden in de synagoge in Kapernaüm ergerden zich ook. Ze zeiden: 'Is Deze niet Jezus, de Zoon van Jozef, Wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt Deze dan: Ik ben uit den hemel nedergedaald?' (vers 42) Maar de Heere vermaant hen in grote lankmoedigheid en zegt hun: 'Ik ben het levende Brood Dat uit den hemel nedergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het brood dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld' (vers 51).

Verzegeld

Maar al deze woorden bleven hun een ergernis. Want... zij hadden geen honger naar dit Brood. Als we geen honger en dorst naar gerechtigheid kennen, zullen we naar dit gebroken Brood niet hongeren. Neem toch ter harte, wat de Zaligmaker zei: 'Werkt niet om de spijze die vergaat, maar om de spijze die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen ulieden geven zal; want Dezen heeft God de Vader verzegeld' (Joh. 6:27).

Noach [50]

'Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, aangaande de dingen, die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.'

Hebreeën 11:7

Dat Hij ons oog opene voor Zijn rokend recht, opdat wij de ark der behoudenis mogen ingaan en een ware vereniging met Christus door het geloof verkrijgen, opdat onze ziel behouden worde uit het oordeel dat gewisselijk komt. Neen, ik zeg dat niet om met het bekommerde volk hard te handelen. Ik weet, er zijn er die hun aandeel aan Christus niet kunnen opmaken en vrezen om te komen, en die zekerlijk zullen behouden worden. Ik weet wat hun zielestrijd is, hun hopen en vrezen. Meer: God weet het! Maar juist zij beamen zo geheel de noodzakelijkheid om in Christus geborgen te worden; zij kunnen niet minder.

Meer en meer worden zij er aan ontdekt dat al hetgeen waarbij zij weleer leefden, geen grond kan zijn om op te staan in het recht des Heeren. Eén ding slechts is hun nodig! Dat zij in de ark ingaan. Zo menigmaal mochten zij een oog op Christus slaan en in Hem alles ter zaligheid aanschouwen. Wanneer, o wanneer zal Hij zeggen: 'Ik ben uw Heil?' Maar kan Hij dan Zijn werk verlaten? Hopende zielen, zoudt ge niet door het geloof u verlaten op Zijn Woord?

Noach predikte 120 jaren lang. Hij bouwde de ark, hoewel geen water te zien was. Hij verwachtte door het geloof wat niet gezien werd. Zou u dan niet wachten op Hem, Die getrouw is, Die niet liegen kan! Laat de spotter tergen, het ongeloof roepen: 'Wie zal leven als God dit doen zal!' De Heere komt op Zijn tijd. Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Veroordeelt de wereld, volk van God. Dat deed Noach; veroordeelt die door woord en wandel. Er blinke iets in ons van het werk des geloofs, als in Noach. Hij pleitte voor Gods recht en getuigde tegen de zonde. Noach kon niet anders, omdat de Heere hem van Zijn recht had overtuigd. Dat was de diepe wortel van Noachs daden. Hij rechtvaardigde God; hij onderschreef de twisten, waarmee God twistte; hij tekende het vonnis, dat God velde ter veroordeling van de wereld.

Juist dat geloof verscherpte de veroordeling van de wereld. De Heere Jezus heeft betuigd: 'De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordelen, omdat zij zich bekeerd hebben op de prediking van Jona'. Maar zal dan Noachs leven de eerste wereld niet veroordelen? Geen voorwendsel bleef meer over. Honderdtwintig jaren lang waarschuwde God door Noach met alle lankmoedigheid. Neen, ongewaarschuwd ging de eerste wereld haar verderf niet tegemoet.

Zo moge God Zijn volk verwaardigen in deze boze tijden door nauwgezette wandel en in de oefening van het geloof de wereld te veroordelen. Roept het recht des Heeren uit, volk van God. Dat recht, dat u lief geworden is en waarin uw behoudenis is gefundeerd.

(wordt vervolgd)

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

Die al den volke wezen zal

‘Die al den volke wezen zal’. Wie kent deze woorden niet? Wie zal ook niet, onmiddellijk bij het horen ervan, denken aan de boodschap, die de engel in de kerstnacht bracht aan de herders: ‘Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal’? Het zijn zo heel bekende woorden. En toch, vatten wij de inhoud ervan?

ds. A. Moerkerken,
Capelle aan den
IJssel

Onze kinderen krijgen over het algemeen geen naamvallen meer te leren bij het onderwijs op school. Pas bij het leren van vreemde talen wordt dat anders. De meeste ouderen hebben nog wel naamvallen geleerd.

Toch vraag ik mij af hoeveel mensen bij het lezen van de woorden ‘al den volke’ nog zullen beseffen met een derde naamval te doen te hebben, in het enkelvoud. Hoeveel jongeren en ouderen zullen bij die woorden niet denken dat bedoeld wordt ‘al de volken’, meervoud? Dat vermoeden wordt sterker wanneer wij zien dat verschillende vrouwen- en zendingverenigingen deze naam dragen. Het is een mooie naam, maar wij moeten er wel goed de betekenis van verstaan.

Dat geldt trouwens ook van die andere, vaak voorkomende naam ‘Ora et labora’ (Bid en werk). Menigeeen is ervan overtuigd dat dit een Bijbelse uitspraak is. Maar laten we goed beseffen dat ‘Ora et labora’ de lijfspreuk was van de Benedictijner orde uit de zesde eeuw en dat de uitdrukking nergens in de Bijbel voorkomt. Waarmee ik niet wil zeggen dat verenigingen die deze naam dragen, daarom maar een andere naam moeten zoeken. Maar terzake.

Grote blijdschap

Wat betekent nu de uitdrukking ‘al den volke’, of, zoals het vroeger in oude Bijbels stond: ‘Alle den volcke’? De engel heeft ermee willen zeggen dat de grote blijdschap, die door de geboorte van het Kindeke zou worden teweeggebracht, ten deel zou vallen aan ‘al het volk’, aan ‘geheel het volk’. Enkelvoud!

Nu rijst de vraag: welk volk heeft de engel dan bedoeld? Onze kanttekenaar zegt: ‘Gods volk’, en verwijst naar Matthéüs 1:21, waar de engel tot Jozef zegt dat Jezus Zijn volk zal zaligmaken van hun zonden. En om ieder verder misverstand uit te sluiten, merkt de kanttekenaar bij de laatstgenoemde plaats op: ‘Dat is, degenen, die Hem van de Vader gegeven waren om die te verlossen of behouden’.

Hier doet zich nu een moeilijkheid voor, waar geen enkele predikant, die over dit

De engel heeft niet gezegd ‘al de volken’, maar ‘al den volke’. De engel heeft op één volk gedoeld. Maar uit Joden alleen, of ook uit de volken?

Schriftgedeelte preekt, omheen kan. Het is deze vraag: heeft de engel nu met de woorden 'al den volke' bedoeld op het volk der Joden, en in het bijzonder op de uitverkorenen onder hen, of ook op de heidenen?

Het is inmiddels wel duidelijk dat hij niet gezegd heeft 'al de volken' maar 'al den volke'. De engel heeft op één volk bedoeld. Maar uit Joden alleen, of ook uit de volken? We zagen de mening van de kanttekenaar, die eenvoudigweg zegt: hier worden al Gods uitverkorenen mee bedoeld. Wat zegt Calvijn ervan?

Aan het ongelooft te wijten

Calvijn verklaart: 'Dat de blijdschap het deel van geheel het volk wezen zou, verstaan wij dus zó, dat zij aan allen zonder onderscheid verkondigd zou worden. Want niet aan deze of genen, maar aan het ganse geslacht van Abraham had God Christus beloofd. Dat echter het grootste gedeelte der Joden beroofd geweest is van de vreugde die hun rechtmatig toekwam, is aan hun ongelooft te wijten; evenals God heden ten dage alle mensen door het Evangelie tot de zaligheid roept; maar de ondankbaarheid der wereld is er oorzaak van, dat slechts enkelen de genade deelachtig worden, die allen gelijkelijk wordt aangeboden. Hoewel deze blijdschap dan tot weinigen beperkt wordt, wordt zij met betrekking tot God algemeen geheten. Al spreekt dan de engel alleen over het uitverkoren volk, de Joden, toch strekt zijn zending zich thans, nu de middelmur des afscheidsels verbroken is, tot het ganse menselijke geslacht uit'.

Begrijpen we Calvijn goed, dan legt hij bij het 'al den volke' sterk de nadruk op de verkondiging van Christus' geboorte aan het volk der Joden, zoals de herders dat ook zullen doen, wanneer zij alom bekend maken het woord, dat hun van dit Kindeke gezegd was (vers 17).

Hij benadrukt dat de meeste hoorders de aangeboden genade zullen verwerpen en weinigen haar deelachtig worden. Aan het eind van ons citaat komen ook voor Calvijn de heidenen in zicht, maar hij meent dat de engel hen met zijn woord 'al den volke' nog niet heeft bedoeld.

De bekende dr. S. Greijdanus zegt in de "Korte Verklaring" dat de engel heeft bedoeld op 'het volk Israël in onderscheiding van de heidenen, en dan verder het ware en gehele volk Gods uit alle volken'. Hij probeert dus de opvatting van de kanttekenaar en die van Calvijn te verbinden.

Stille eeuwigheid

Uit dit alles is wel duidelijk dat er nogal wat kanten zitten aan het 'al den volke'. Wij voelen ons zelf het meest thuis bij de eenvoudige verklaring van de kanttekenaar. Heel het volk, dat door de Vader in de stille eeuwigheid aan Christus werd gegeven, zal eens delen in de grote blijdschap om de geboorte van het Kindeke.

De herders behoorden tot dat volk. Wij zijn ervan overtuigd dat zij uitzierende mensen waren, die zonder de Christus der Schriften niet leven en niet sterven konden. Wie hier tegenin brengt, dat dit toch nergens staat in de tekst van Lukas 2, moet bedenken, dat de Heere Zijn genade nooit verspilt, maar er altijd plaats voor maakt in de harten. Of die herders nu juist op dat moment, waarop de engel hun verscheen, bij hun vuren zaten te spreken over hun adventsverwachting, is een andere zaak. Dat doet niet zoveel ter zake. Wij moeten niet gaan fantaseren, ook niet op de preekstoel. Maar hun hart was toeberaid voor de boodschap van Christus' geboorte; dat blijkt uit heel hun reactie op het woord van de engel.

Diepe kloof

'Al den volke'. De herders behoorden erbij. En wij? O, wat wordt het een smartelijk ervaren voor alle ontwaakte zondaren, dat zij niet behoren tot het volk van God. Dat volk is zo gelukkig en zij zo ongelukkig. O, dat leven buiten God, dat doorleven van de diepe kloof, die door de zonde geslagen werd tussen God en de ziel. Hoe leren zij de zonde kennen als godonterend en krenkend. Hoe leren zij walgen van zichzelf. Hoe leren zij ook buigen voor God en Zijn recht hartelijk toevallen. Hij zou geen onrecht doen als Hij hen voor eeuwig verstoten zou. Hoe kunnen zij met brandende harten in al hun gemis en armoede zitten onder de prediking van dat geboren Kind, van die gegeven Zoon! Heel hun hart kan volstromen met heimwee om Hem te mogen kennen. Hoe kan hun ziel schreien als zij de kerk uit moeten en er nog altijd buiten staan.

Door Woord en Geest

Ach, wat weten al die gelovige en vastvertrouwende mensen toch van het getob en gewezen van Gods armen en ellendigen? Zij hebben nodig het uit Gods eigen mond te mogen horen, dat het Kindeke voor hén gekomen is. Zij kunnen zich niet troosten met de troost van velen, die zeggen: 'Het staat toch in de Bijbel dat Hij voor u gekomen is? Geloof ge de Bijbel dan niet?' Maar dat is de vraag niet. Het gaat erom dat de Heere door Zijn Geest en Woord zegt: 'Heden is u geboren de Zaligmaker! Het moet hun persoonlijk worden toegepast. Maar als dat mag gebeuren, dan zal ook aan al dat volk, al den volke, grote blijdschap zijn.

Wij voelen ons zelf het meest thuis bij de eenvoudige verklaring van de kanttekenaar. Heel het volk, dat door de Vader in de stille eeuwigheid aan Christus werd gegeven, zal eens delen in de grote blijdschap om de geboorte van het Kindeke.

De vrouw die baren zou

Het is een onuitsprekelijk wonder dat direct na de zondeval de moederbelofte klinkt: 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen' (Gen. 3:15).

ds. H.A. van Zetten,
Benthuizen

'En de draak stond voor de vrouw die baren zou, opdat hij haar Kind zou verslinden, wanneer zij Het zou gebaard hebben.'

Openbaring 12:4b

De Heere kondigt aan dat er een hevige strijd ('vijandschap') zal zijn. Maar Hij belooft ook een zekere overwinning: de kop van de satan wordt vermorzeld. Christus, het Vrouwenzaad, de Messias, zal komen in Bethlehem en triomferen op Golgotha.

Toch geeft de overste van de macht der duisternis het niet op. Hij gaat rond als een briesende leeuw, zoekende wie hij zal kunnen verslinden. Hij zou zelfs de uitverkorenen willen verleiden... 'indien het mogelijk ware!' (Matth. 24:25). Zo is er een strijd gaande tussen de dood en het Leven.

Het beeld van een vrouw

Te midden van die strijd zal Gods levende Kerk het zwaar te verduren hebben. In Openbaring 12:1-2 wordt zij getekend in het beeld van 'een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren; en zij was zwanger, en riep, barensood hebbende, en zijnde in pijn om te baren'. De bruidskerk leert haar zwartheid en zondige duisternis kennen. Dat werkt droefheid naar God, smart over de zonde, het werkt een levend Godsgemis. Dan is er ook benauwdheid: te moeten sterven en

niet voor God te kunnen verschijnen. Wonderlijk: de Bruidskerk is 'zwart, doch lieflijk' (Hoogl. 1:5). Want hoewel zij in zichzelf zwart is van ongerechtigheid, zij is toch lieflijk: 'bekleed met de zon'. Zou dat geen verwijzing zijn naar haar Bruidegom, Jezus Christus, de 'Zonne der gerechtigheid', 'het Licht der wereld'?

Degenen die zichzelf leren kennen als enkel ongerechtigheid en Christus als hun Verlosser, zullen merken hoe machtig de satan is. Want waar God licht zendt, wil de vorst der duisternis zijn onderdanen niet kwijt. Hij haat het Licht. Hij haat ook de kinderen des Lichts.

Gods Kerk, 'een vrouw', draagt 'een kroon van twaalf sterren', sterren die fonkelen in de nacht van de zonde. Al heeft ze het zelf niet in de gaten, de Kerk verspreidt een geur van ootmoed, liefde en licht. Vooral wanneer de Heilige Geest hen in de nacht

van hun verlorenheid als een volkomen goddeloze doet opblikken tot Christus in Zijn gepastheid, schoonheid en gewilligheid. Dan kan het niet anders of ze gaan van Hem getuigen.

Een rode draak

Altijd weer wil de duivel dit getuigenis verstoren. We lezen in vers 3-4: 'En er werd een ander teken gezien in den hemel; en ziet, er was een grote rode draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden. En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw die baren zou, opdat hij haar Kind zou verslinden, wanneer zij Het zou gebaard hebben'. De grote draak is de oude slang, de duivel zelf. Hij wordt Johannes in dit visioen op Patmos getoond. Hij is rood (dat wijst op zijn bloeddorst). Hij heeft zeven hoofden (hij is sluw en geslepen). Hij heeft tien hoornen (hij is sterk en krachtig). En op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden (hij lijkt soms te regeren).

Het is een monster van ongerechtigheid, dat veel schade aanricht (vers 4): hij heeft vele engelen in de hemel tot opstand gebracht, hij is zelf een gevallen engel, hij beheerst de 'geweldhebbers dezer eeuw'.

Onderschat de duivel niet! Hij heeft de geboorte van Christus willen verhinderen, alle eeuwen door. Toen het volk van Israël zwanger was van de belofte van de komende Messias, heeft Hij dat volk willen vernietigen. Door middel van Ezau, Farao, de Assyriërs, de Babyloniërs, en ga maar door. En toen Christus geboren was, zette hij Herodes aan tot kindermoord. Hij heeft de farizeeën aangespoord om Christus te doden, en het klonk op de kruisheuvel: 'Indien Gij Gods Zoon zijt, zo kom af van het kruis', opdat het verzoenend sterven van Christus alsnog verhinderd zou worden.

Geboren in Bethlehem

De duivel kan machtig schijnen. Maar Christus heeft overwonnen. Hij is de Verlosser Die geboren werd in Bethlehem! God heeft gewaakt over het Kind van Zijn belofte aan Adam, aan Abraham, Izak en Jakob.

Is het voor u al een wonder geworden dat er een Weg is? Rust niet voordat u op goede gronden weten mag dat Hij ook voor u gekomen is in Bethlehem. Rust niet buiten de toepassing van Zijn volbrachte Middelaarswerk.

Een mannelijke Zoon gebaard

Wat waren er een pogingen aangewend om te voorkomen dat deze vrouw baren zou. Maar alle boze aanslagen mislukten, want 'zij baarde een mannelijken Zoon'.

ds. G. van Manen,
Elspeet

'En zij baarde een mannelijken Zoon, Die al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede; en haar Kind werd weggerukt tot God en Zijn troon. En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, haar van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend tweehonderd zestig dagen.'

Openbaring 12:5-6

'Die al de heidenen zou hoeden met een ijzeren roede'. In Psalm 2 lezen we van koningen die zich opstellen en tezamen be-raadslagen tegen de HEERE en tegen Zijn Gezalfde. Ze doen het echter tevergeefs, want de mannelijke Zoon zal hen verslaan met een ijzeren scepter.

Maar Christus is toch ook gekomen om heidenen zalig te maken? Ja zeker! Wie onvoorwaardelijk en hartelijk voor Hem buigt als een strafwaardige zondaar, krijgt de genadescepter toegereikt. Maar wie zijn verzet niet opgeeft en niet buigt, zal voor eeuwig verloren gaan. Het Evangelie van vrije genade vertedert een mens of verhardt een mens. Simeon zei: 'Deze wordt gezet tot een val en opstanding van velen in Israël en tot een teken dat wedersproken zal worden'. Hij heeft echter maar één woord te spreken en de grootstetegenstander ligt aan Zijn voeten. Onderzoek het toch tussen God en uw ziel wat de boodschap van het Evangelie in uw leven doet.

Het dreigen van de draak hield echter niet op. Herodes zocht het Kind te doden. De duivel verzocht Hem in de woestijn.

Het is de Zoon van God, de Zoon des mensen, de Zoon van David, de Messias. Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst. Juist de geboorte van dit heilig Kind Jezus wilde de draak verhinderen. Hij kon het niet. Het Woord is vlees geworden.

Koning Herodes

Het dreigen van de draak hield echter niet op. Herodes zocht het Kind te doden. De duivel verzocht Hem in de woestijn. Aan het einde van Zijn leven zoekt de bende Hem gevangen te nemen en zegt Hij: Dit is uw ure en de macht der duisternis. Hij was echter gekomen om de werken des duivels te verbreken. Want al hangt Hij schijnbaar machteloos aan het kruis en denkt de draak Hem te verslinden, dan vermorzelt Hij satans kop. Het sterven van dit Kind is de weg tot het leven.

Het recht van God

Voelt u in deze adventsweken het recht van God in uw ziel? Dat recht, dat u zou moeten verslinden? Smeek of God u een oog wil geven om te zien op dit Kind, op die mannelijke Zoon, want Hij is machtig te verlossen; op deze Man, die een Kind werd, want Hij is ook gewillig om doodschuldige zondaren zalig te maken, die door Hem tot God gaan.

'En haar Kind werd weggerukt tot God en Zijn troon'. Johannes ziet de overwinning van Christus. Bij Zijn sterven is Zijn ziel weggerukt tot God. De overwinning op Goede Vrijdag is bezegeld op de Paas-morgen. De hemelvaart is het einde, niet de dood; de troon is Zijn plaats en niet het graf.

Kerst en hemelvaart worden in één adem genoemd. Daar lag veel tussen: Zijn borgwerk hier op aarde. Het verheerlijken van God en het verbreken van de werken des duivels. Daarom is Hij uitermate verhoogd en verkreeg Hij de plaats der eer aan Gods rechterhand. Zo zeker Hij daar gekomen is, zo zeker zullen ook al de Zijnen daar komen. Daar staat dit Kind Borg voor. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen.

Vlucht in de woestijn

Nog altijd voert de draak krijg tegen het Kind en tegen allen die bij het Kind behoren. Hij wil Christus treffen in de Zijnen, die Gods geboden houden. Dat wordt onder-vonden door Gods kinderen. De Kerk op aarde is een strijdende Kerk. Dat zien we aan de vrouw. Nauwelijks is het Kind weggerukt, of de vrouw vlucht in de woestijn. Nu het Kind onbereikbaar is voor de draak, stelt hij alles in het werk om de vrouw in zijn klauwen te krijgen. In de woestijn is onvruchtbaarheid, eenzaamheid, verlatenheid en dreigen doodsgerevaren. Het betekent ook dat ze afgescheiden, afgezonderd is, als een gast en vreemdeling op de aarde. Ze is in de woestijn op doorreis naar een beter vaderland.

In de woestijn heeft ze echter ook een plaats, die haar van God bereid is. Een oase, een Elim, een plaats waar Hij naar haar hart spreekt. De Kerk komt niet om in de woestijn. De vrouw wordt gevoed. Ze krijgt brood uit de hemel en water uit de steenrots. Duizend tweehonderd zestig dagen. Dat is een lange tijd, maar ook een door God bepaalde tijd.

Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, noch eeuwiglijk Zijn gramschap hun doen lijden.

Roept de Bijbel op tot geweld?

Colosseum, Rome

In het Valkhof te Nijmegen is een tentoonstelling te zien over de gladiatoren in het Romeinse rijk. De gladiatorengevechten waren in Rome bijzonder geliefd. Eeuwenlang zat de arena vol met mensen die genoten van geweld. Het moedig verzet van de christenen tegen dit geweld heeft eraan bijgedragen dat de Romeinse arena gesloten werd. Zij jaagden de vrede na, naar de Schrift. Hoe is het mogelijk dat vandaag het Woord van God als gewelddadig wordt weggezet?

ds. G. Clements,
Gouda

Paulus was niet onbekend met het geweld in de arena's zoals we kunnen lezen in 1 Cor. 15:32: 'Zo ik, naar den mens, tegen de beesten gevochten heb te Éfeze! Hoogtepunt van het vermaak waren de man-tegen-man-gevechten op leven en dood. Bij de eerste slagen van het zwaard begon men van opwinding te schreeuwen. Aarzelende strijders werden met zweepen en brandijzers opgehitst. De man die zwaargewond raakte, gooide snel zijn wapens weg en smeekte om gratie. Alle ogen waren op de keizer gericht. Hij kon de overwonnen strijder vrijlaten of, door zijn duim omlaag te steken, besluiten tot zijn dood. Het verlangen van het publiek naar geweld was groot. De bekende filosoof Seneca moest erkennen dat het publiek „wreder en minder mens" geworden was als het naar huis terugkeerde. Van echt verzet tegen deze gruwelen was er eigenlijk geen sprake. Integendeel, de spelen werden na verloop van tijd eerder wreder en duurder.

Verzet van de christenen

Moedig verzet tegen het geweld in de arena's kwam van de kant van de christenen die snel in aantal groeiden. De apologeet Tertullianus (†220) schreef bijvoorbeeld dat dit volksvermaak "niet kon samengaan met het ware geloof en de ware dienst van de ware God". Hij beschouwde degenen die ze bijwoonden als medeplichtigen aan de moorden. De eerste christenkeizers Constantijn (†337) en Theodosius (†395) hadden grote moeite om de arena's te sluiten vanwege de weerstand bij het publiek. Het laatste gladiatorengevecht vond plaats op 1 januari 404. Het verhaal gaat dat de Egyptische monnik, Telemachus, Rome bezocht om tegen de spelen te protesteren. Toen hij de gruwelen van de spelen zag, rende hij het speelveld op en trok de spelers letterlijk uit elkaar. De verhitte toeschouwers waren zo teleurgesteld zij de monnik stenigden. Keizer Honorius heeft uit ontstemdheid over deze daad de spelen

voorgoed uit Rome verbannen. 'Alzo wies het Woord des Heeren met macht, en nam de overhand'. (Hand. 19:20)

Geweld in de media

Vandaag wordt er wel heel anders over de Bijbel gedacht. De afgelopen week hebben we dat kunnen lezen over Jeroen Pauw, een panelleider bij de VARA. Hij noemde de Bijbel een 'verschrikkelijk boek dat oproept tot geweld'. Deze uitspraak is niet onopgemerkt gebleven omdat het een vertekening is van de werkelijkheid. Niet de Bijbel, maar de media vertonen en verheerlijken het geweld. Onderzoek wijst uit dat een kind van 13 jaar reeds met 8000 moorden geconfronteerd kan zijn. Men spreekt wel van 'horrorfilms', die grote angst oproepen. Psychologen waarschuwen voor de schadelijke gevolgen ervan bij jongeren, maar ook bij ouderen. Zij stellen vast dat het medegevoel met hen die pijn lijden afstompt. Ook wordt de agressie in de samenleving erdoor bevorderd. Het is betreurenswaardig dat Jeroen Pauw over al het geweld in de media zwijgt.

De Bijbel over geweld

Eigenmachtig geweld wordt in de Bijbel steeds ernstig veroordeeld: 'Gij zult niet doden!' Kaïn wordt door God ter verantwoording geroepen: 'Daar is een stem des bloeds van uw broeder, dat tot Mij roept van den aardbodem.' (Gen. 4:10) De eerste wereld gaat ten onder in de zondvloed vanwege de wrevel onder de mensen (Gen. 6:13). Direct daarna beveelt God om de doodslager te straffen: "Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door den mens vergoten worden" (Gen. 9:6). Maar de inname van het land Kanaän dan? Jozua krijgt van de Heere de opdracht alle heidenen te verbannen omdat zij het land door bloedschulden hebben ontheiligd. Zij offerden hun eigen kinderen aan de afgoden. Als het volk van Israël zich aan dezelfde zonde schuldig maakt, wordt het ook in ballingschap weggevoerd (Ps. 106:34-41). De bron van alle geweld ligt in ons aller hart. 'Uit het hart komen voort boze bedinkingen, doodslagen'. Christus kwam in de wereld om de werken des duivels te verbreken en vrede te maken door het bloed Zijns kruises. In Zijn koninkrijk zal een veelheid van vrede zijn: 'Men zal nergens leed doen noch verderven op den ganse berg Mijner heiligheid' (Jes. 11:9). Moge die vrede onze harten en zinnen bewaren. 'Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden' (Matth. 5:9)

Gezin, school en kerk [2]

De lijntjes naar de kerk kunnen kort zijn

Vorige keer hebben we gezien dat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van gezin, school en kerk. In dit tweede artikel willen we laten zien hoe de band tussen school en kerk praktisch gestalte kan krijgen.

Ds. A. Schot in overleg met de Werkgroep Onderwijs

Misschien kijkt u die dit leest hier van op. Het komt mij bovendien voor dat ook de predikant op dat moment er het meest ontvankelijk voor is. Hij is namelijk op zulke momenten ook het meest kwetsbaar. Dus zeer geschikt voor pastorale aandacht. Wat er zowel voor of na de dienst gezegd wordt in de consistoriekamer trekt hij zich hoogstwaarschijnlijk dan het meest aan. Een geschikt moment dus om iets pastoraals te zeggen.

Hoe krijgt die gedeelde verantwoordelijkheid tussen school en kerk gestalte in 2016? Vanuit de Nunspeetse situatie kan ik zeggen dat er vele praktische mogelijkheden zijn om elkaar te vinden. Het is een voorrecht als we samen het besef hebben dat we voor dezelfde zaak staan. We hebben elkaar hard nodig.

Korte lijntjes

Van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet gaan twee scholen uit, beide goed voor ruim 500 leerlingen. Statutair is geregeld dat twee leden van de kerkenraad zitting hebben in het schoolbestuur. De lijntjes naar de kerk zijn daarmee heel kort.

We beginnen het nieuwe schooljaar gezamenlijk in ons kerkgebouw. Het is ieder jaar weer hartverwarmend om alle kinderen, ouders, leerkrachten, bestuursleden, onderwijsondersteunend personeel, ambtsdragers, gemeenteleden in deze samenstelling in de kerk te mogen ontmoeten. Als dominee (met een onderwijsverleden) ervaar ik het als een voorrecht de eerste bijbelvertelling van het cursusjaar te mogen doen. Niet iedere predikant zal daar overheen zien, maar dan zou bijvoorbeeld de opening door hem verricht kunnen worden.

Op iedere kerkenraadsvergadering vormen de scholen een vast agendapunt. De ouderlingen, die zitting hebben in het schoolbestuur, houden de kerkenraad op de hoogte van relevante zaken. Soms wordt vanuit het schoolbestuur advies gevraagd. Ook wordt er dan verslag gedaan over de schoolbezoeken.

Als predikant bezoek ik een keer per maand een weekopening op een van de beide scholen. Het is mooi om te horen hoe er dan gebeden wordt door de leerkracht voor het werk in de kerk. Van ouders hoor je terug dat de kinderen het heel positief

ervaren om de dominee op school te zien. Ook de andere kerkenraadsleden draaien mee in een bezoeksrooster naast de reguliere bestuursbezoeken. Vaak wordt waardering uitgesproken voor de wijze waarop de leerkrachten hun werk doen.

Met regelmaat wordt er op school teruggevraagd waar de prediking zondags over is gegaan. Met de bid- en dankdagen krijg ik van de directeuren de vraag waar de prediking over zal gaan. Ter voorbereiding wordt de preekstof op school de dag ervoor al aan de kinderen verteld.

Als kerkenraad ontmoeten we één keer in de anderhalf jaar de beide schoolteams met het bestuur in een bijeenkomst. Vaak wordt een ter zake kundig spreker uitgenodigd die een bezinnend onderwerp onder de aandacht brengt. Zo raken we met elkaar in gesprek.

Vacatures en referenties

Bij een vacature ontvang ik van de voorzitter van het schoolbestuur het verzoek om het benoemingsbeleid in het gebied mee te nemen. Zowel het bestuur als de kerkenraad is doordrongen van het belang welke man of vrouw voor de klas wordt benoemd. Voorbede is daarin zeker nodig. Aan kerkelijke referenties wordt altijd nog grote waarde gehecht.

Tweemaal per jaar vindt er een overleg plaats tussen een onderwijscommissie vanuit de kerkenraad met een delegatie van het schoolbestuur, waarbij onderwerpen worden besproken die de kerk en de school raken. Dit gaat niet over bestuurlijke zaken, maar over identiteitszaken. Bij acties op de scholen probeert men doelen te zoeken waar we ook kerkelijke verwantschap mee hebben. Een vorige actie betrof de scholen in Noord-Amerika en Canada. De opbrengst van een komende actie is bestemd voor het Deputaatschap voor Israël.

Iedere zondag proberen we in de eredienst een psalmversje te laten zingen dat geleerd is door de jongere kinderen, die nog niet kunnen lezen. Het moment tussen de geloofsbelijdenis en de Schriftlezing is daarvoor vaak gepast.

Doen wij het goed in Nunspeet? Dat zou ik niet durven zeggen. Wij schieten tekort, want het is wat om met kinderzielen om te gaan. Maar we hebben nog veel. Daar zijn we heel zuinig op. Blijf steeds met elkaar in gesprek.

(slot)

Reacties kunt u mailen naar p.kieviet@versluijsschool.nl

Hoe lang zult gij de ijdelheid beminnen?

Psalm 4:3m

De eerste periode op onze middelbare school ligt alweer achter de rug. Ik heb de behaalde cijfers weer in het systeem gezet en de leerlingbesprekingen zijn inmiddels afgerond. De ouder-contact avonden staan voor volgende week gepland.

Dan mag ik met u weer het gesprek aangaan óver uw kind. Het zijn lange, vermoeiende avonden, maar ik hoop toch dat u niet wegblijft. Omdat ik u niet allemaal kan spreken, schrijf ik u deze brief. Ik heb deze week namelijk nog maar eens wat extra gesprekken mét uw kind gehad. Soms onder vier ogen, soms zomaar in een klassengesprek. Het valt me op hoe open en eerlijk uw kind is. Hij of zij maakt van allerlei persoonlijke zaken geen geheim. Een voorbeeld:

Een slimme leerling op het VWO (laten we hem 'Timo' noemen, want zijn ouders lezen De Saambinder ook) dreigt met de behaalde resultaten te blijven zitten. 'Hoe komt dat joh?', zo vraag ik hem als ik bij zijn tafeltje sta. 'Het is al opgelost meneer, mijn ouders hebben mijn mobiel al afgepakt'.

Ik zucht hoorbaar: Hoe vaak is de mobiel de oorzaak van onderpresteren? 'Wat doe je dan op je mobiel?', is mijn belangstellende vraag, maar ik weet het antwoord helaas al: Urenlang filmpjes kijken. Timo's ouders hebben wel Kliksafe thuis, maar ze beseffen -zoals zoveel ouders- niet dat dit filter weinig helpt bij smartphones. Het riool van ijdelheidskermis (YouTube) is dan standaard nog gewoon open!

Zijn klasgenoten beginnen zich in het gesprek te mengen. 'Jongens, noem eens wat, dan ga ik vanavond ook kijken'. Dat willen ze best doen. 'Is het netjes volgens de Tien Geboden?' Zonder aarzelen is het antwoord in koor: 'Nee, niet altijd'.

Die avond speur ik wat rond. Het filter doet zijn uiterste best, maar ik weet al genoeg. De beschrijving van één van de sites is: 'Zet je schrap. Dit is Rundfunk. Een absurdistische, bizarre, onethische, lompe en snoeiharde serie over een totaal geflipte middelbare school'. Er wordt keihard in gevloekt, gehandicapt worden belachelijk gemaakt, het antisemitisme is niet van de lucht. Alle andere goorheid bespaar ik u, maar het is uw kind niet bespaard!

Dit had ik met u willen bespreken. Het gaat niet goed met Timo's cijfers. Nee, maar het gaat vooral niet goed met zijn ziel. Die wordt elke dag vanuit zijn broekzak besmeurd met het vuil van de wereld. Het afpakken van zijn mobiel was geen slechte keus, misschien gaat hij zijn diploma toch nog halen.

Maar heeft u zich ook zorgen gemaakt om het 'eindexamen' aan het einde van zijn leven? 'Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage, hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad' (2 Kor. 5:10). Ik roep u zeer dringend op om dit vandaag nog met Timo te bespreken! De vijand is namelijk via de oorpoort en de oogpoort de stad Mensziel binnengekomen. Bid samen met hem of de Oppergeheimschrijver hem wil leren Wie Immanuël wil zijn voor zondige mensen.

Een docent

Huiswerk voor de zuil

Nog steeds is de zogenaamde refozuil voor veel mensen een bron van inspiratie en discussie. Je staat er soms versteld van hoe refo's door hen, die niet tot de zuil (willen) behoren, beoordeeld worden.

J. Koster,
Barneveld

Onlangs nog konden we er kennis van nemen in een artikel van Lodewijk Dros, chef van het katern Letter&Geest van dagblad Trouw. Onder de intrigerende kop: 'Refo's, ik mis jullie!' riep hij de refo's op om deuren en ramen van de zuil te openen: ze moeten meedoen aan het maatschappelijk debat om de refotraditie en de algemene cultuur niet verder uit elkaar te laten groeien.

Dros vroeg een collega wat hij van de refo's dacht. Deze man, die overigens nog nooit een refo gesproken had, omschreef het als volgt: 'Het lijkt me een diersoort die vanwege de biodiversiteit voor uitsterven moet worden behoed'. Laten we deze denigrerende uitspraak op onkunde houden.

Taliban en safari

Hoewel Dros een vaardige pen heeft en speelt met de taal, was zijn artikel niet vrij van cynisme. Woorden als poldertaliban, biblebelt-safari en zwartekousenfolklore buitelden over elkaar. De toonzetting van het artikel was dan ook niet echt uitnodigend. Dan was de reactie van dr. A.J. Kunz, waarin hij op het artikel van Dros reageert, heel wat objectiever. Hij stelt dat Dros de gereformeerde gezindte -sowieso een betere term dan refozuil- huiswerk geeft. Samengevat: Hebben christenen de samenleving nog iets te zeggen? Beseffen we dat we coram Deo, voor het aangezicht van God leven? Heeft ons geloofsleven diepgang? En treden we er mee naar buiten? Als we met deze vragen tot onszelf inkeren, liggen er helaas wel wat pijnpunten.

Is er dan zo weinig goeds te zeggen over de refozuil? Is de gereformeerde gezindte werkelijk een dichtgetimmerd bastion? De zuil zou de zuil niet zijn als in elk geval sommige deuren en vensters niet gesloten blijven. Dat is de nodige bescherming die de zuil biedt. Opgegroeid in de zuil voelde ik me wel aangesproken om over dit 'huiswerk' na te denken.

Als kind ben ik gevormd in de zuil; als puber ben ik bewaard in de zuil, en nu wat ouder geworden, vind ik nog steeds dat de zuil gekoesterd moet worden, ook al brokkelt deze door de voortgaande secularisatie af.

Nee, de zuil biedt geen garanties. Laten we ook geen verwachting van de zuil als zodanig hebben. Immers, de mensen die tot de zuil behoren, zijn ook in zonden ontvangen en geboren. Als het goed is, weten ze dat zelf maar al te goed. Maar het gaat te ver om ze als een groep te kwalificeren die, wereldvreemd, hun eigen leven

leidt in een veilige vesting en de ogen sluit voor de wereld buiten die vesting.

Openstaande deuren

Er staan wel degelijk deuren open. Wordt er vanuit de zuil niet wereldwijd zending bedreven? Zijn er in verschillende van onze ontkerstende steden geen evangelisatieposten geopend met inloophuizen waar juist mensen, die veelal niets met de zuil hebben, van harte welkom zijn? Blijkt uit het Armoedeonderzoek 2016 niet dat kerken een steeds groter deel van de armoedebestrijding voor hun rekening nemen? Gaan iedere zondag niet op talloze plaatsen kerkdeuren open? Klinkt dan niet de boodschap van vrije genade voor ieder die het horen wil?

De zuil zou de zuil niet zijn, als sommige deuren en vensters niet gesloten blijven.

Trouwens, wie de moeite neemt om te weten te komen wat er achter een schijnbaar gesloten deur plaatsvindt, kan wel eens tot een verrassende ontdekking komen. Want in de zuil zijn ook mensen die een 'binnenkamer' hebben. Die staan niet op de barricaden, maar liggen op hun knieën, met een geopend venster, en zuchten voor land en volk. Ik vrees dat hiervoor in het maatschappelijk debat niet veel ruimte is. Toch zei men vroeger van deze mensen dat het de kurken zijn waar de wereld op drijft. Ze kennen een leven dat dr. Kunz als volgt verwoordt: 'Hun leven wordt gekenmerkt door een leven bij het Woord van God, bij de gereformeerde belijdenis. In één woord: een leven uit genade.'

Als naar zulke 'refo's', die zich de naam 'zondaar' nauwelijks waardig keuren, meer geluisterd werd, zou er niet 'Refo's, ik mis jullie!' geroepen worden, maar met een diep innerlijk verlangen gevraagd worden:

*Geef dat (ook) mijn oog het goed
aanschouw,
't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
Uw uitverkoornen toe wilt voegen;
Opdat ik U mijn rotssteen noem,
En, delend in Uws volks genoegen,
Mij, met Uw erfdeel, blij beroem'*

Kinderdoop of volwassendoop [3]

ds. G. Clements,
Gouda

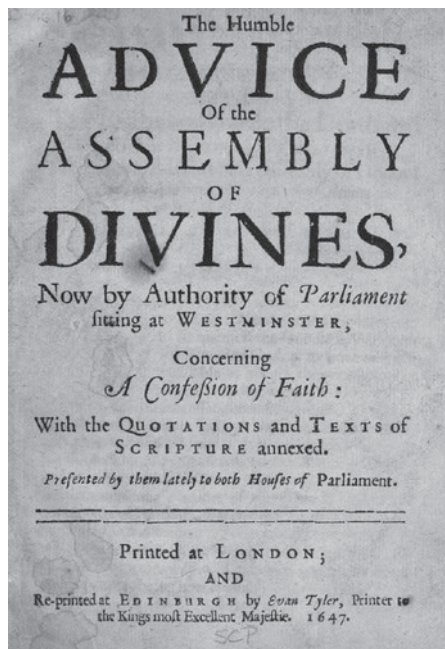
In de vorige aflevering zagen we dat de kinderdoop gefundeerd is in de eenheid van het Oude en het Nieuwe Testament. De vraag die overblijft is natuurlijk wat de waarde van het sacrament is, als de directe verbinding tussen sacrament en geloof er bij de kinderdoop niet is.

Paulus stelt deze vraag ook: 'Welk is de nuttigheid der besnijdenis?' Zijn antwoord luidt: 'Veel in alle manier. Want dit is wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd' (Rom. 3:1-2). De kanttekening noemt de 'woorden Gods' de 'instrumenten' van het genadeverbond. Wat een instrument is, weten we wel. Het is een hulpmiddel. Het instrument van een visser is een visnet. De discipelen visten de hele nacht en vingden niets. Pas in het vroege morgenuur raakten de netten vol op Jezus' machtswoord met 153 grote vissen.

Zo gaat het ook toe onder de prediking. De predikers werpen in hun prediking de netten uit, God alleen draagt zorg voor de vrucht. We spreken in dit verband wel van 'bediening' en 'wezen' van het genadeverbond. De Westminster Confessie (1646) heeft deze tweeslag helder onder woorden gebracht in artikel § 7,3. Het eerste (werk)verbond is door onze schuld verbroken, maar het heeft de Heere behaagd een tweede verbond te maken, namelijk het genadeverbond:

- Daarmee biedt Hij uit vrije genade aan zondaren leven en zaligheid door Jezus Christus, terwijl Hij van hen geloof in Hem vereist, opdat zij behouden worden (bediening van het verbond).
- Hij belooft Zijn Heilige Geest te geven aan allen die tot het leven verordeneerd zijn, zodat Deze hen gewillig maakt en in staat stelt om te geloven (wezen van het verbond).

Diezelfde tweedeling gebruikt de Westminster Confessie ook in de paragraaf over de doop. Opnieuw spreekt deze

Westminster Confessie

belijdenis over 'aangeboden genade' en 'geschonken genade'. Dit tweëlei spreken is vanaf Calvijn kenmerkend voor de gereformeerde verbondleer.

Aangeboden genade

Wat wil de doop nu zeggen aan allen die het teken van de doop ontvangen? De dopeling is van zichzelf in zonden ontvangen en geboren en aan de verdoemenis zelf onderworpen. In de doop biedt de Heere leven en zaligheid aan door Jezus Christus, met de *voorwaardelijke* belofte dat een iegelijk die in de gekruiste Christus gelooft, niet verderve maar het eeuwige leven hebbe (DL II.5).

Een van de Erskines zegt heel treffend: 'Aan elk mens die binnen de omtrek van

het geklank des Evangelies leeft, wordt de aanbidding van Christus als tot zijn deur gebracht en die wordt zo sterk op hem aangedrongen alsof hij met name genoemd werd, zodat niemand reden zal hebben om te zeggen: de roeping en aanbidding is niet voor mij'.

Verbondsgeschiedenis

Hoe is het nu gegaan op dat heilig verbondserf met deze prediking van het Evangelie? De woorden Gods zijn welmenend toebetrouwd, zegt Paulus in Romeinen 3:2. Maar 'er is niemand, die God zoekt' vervolgt hij in vers 11. De geschiedenis van het verbondsvolk wordt gekenmerkt door ongeloof en afval! De HEERE klaagde tenslotte over Israël: 'Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?' (Jes. 5:4).

In het Nieuwe Testament tekent zich opnieuw dezelfde ontrouw en onbekeerlijkheid af. Wij denken dan aan Ananias en Saffira, Demas, Hymenéüs en Alexander, Simon de tovenaer en vooral aan Judas. En zo is het door de eeuwen heen gebleven. Zien we juist in onze tijd niet dat veel gedoopte mensen de 'woorden Gods' de rug toekeren? De verbondsgeschiedenis maakt duidelijk dat de 'aangeboden genade' de vastheid van het verbond niet kan zijn.

Geschonken genade

De enige vastheid van het verbond ligt in God en in Zijn eeuwig welbehagen. Aan Gods uitverkorenen wordt deze genade niet alleen aangeboden, maar ook toegeëigend en geschonken door de Heilige Geest, zegt Westminster. God bevestigt *onvoorwaardelijk* de belofte van het eeuwige leven aan Zijn duur gekochte Kerk. 'En dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft, namelijk het eeuwige leven' (1 Joh. 2:25). Hij besnijdt de harten door Zijn Geest (Deut. 30:6). Hij doopt de Zijnen in het bad der wedergeboorte. Hij vervulde de belofte van de levendmakende Geest op en na de Pinksterdag. 'En de Heere deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden' (Hand. 2:47).

Deze verbondsgeschiedenis gaat nog altijd door en loopt uit op de eer en de verheerlijking van Zijn Naam te midden van een schare 'die niemand tellen kan, uit alle natie en geslachten en volken en talen' (Openb. 7:9).

(wordt vervolgd)

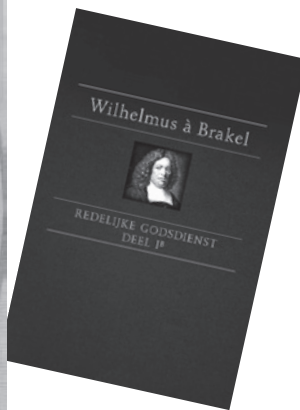
Het hoofdwerk van vader Brakel

ds. J. Schipper,
Leerdam

In het jaar 1700 verscheen van Wilhelmus à Brakel (1635-1711) de "Redelijke Godsdienst". Vóór die tijd had deze bekende nadere reformator al diverse geschriften gepubliceerd. Daarvan heeft hij veel in zijn hoofdwerk opgenomen.

Wilhelmus à Brakel (1635-1711), de "Redelijke Godsdienst"

Afscheidnemen als ambtsdrager, terugtreden als deputaat. Het moment was aangebroken dat hij het een en ander moest gaan opruimen. Zijn dochter had hem erop gewezen. 'Pa, wordt het niet eens tijd dat u uw werkkamer gaat leegruimen? Er staan zoveel boeken, wat wilt u daarmee?' Ja, wat moest hij gaan doen met de vele boeken die in zijn studeerkamer een vaste plaats hadden gekregen? Boeken met een herinnering. Moeilijk? Ja, aan de ene kant wel, maar hij had er zelf al over nagedacht. Vandaar zijn telefoontje op die schooldag. Er was liefde in zijn hart voor de Theologische School. En hij wist dat de studenten veel boeken goed konden gebruiken. Dat bleek wel op die vrijdagochtend daarna, toen wij hartelijk door hem werden ontvangen. Hij zorgde voor koffie met een heerlijke traktatie van een bekende bakker. Zijn lieve vrouw was hem een paar jaar geleden ontvallen. Hij zorgde goed voor zijn bezoek. Na een fijn gesprek beklommen wij de trap. 'Kijk, hier lag ik', vertelde hij. Wat bleek? Een paar maanden daarvoor was hij naar beneden gevallen, maar hij mocht weer herstellen. De Heere had ook in deze weg Zich niet onbetuigd gelaten. De studeerkamer stond vol met boeken. In de boekenkasten, sommige boeken achter glas, op planken en op zijn bureau. 'Zeg maar wat je kunt gebruiken voor de studenten of bibliotheek', gaf hij met een gul gebaar aan. 'Pak maar wat je gebruiken kunt'. Niet zo gemakkelijk. Direct gaan inladen zou overkomen als inhalig. Bijna niets meenemen, daarmee zou je tekort doen aan het gulle gebaar. Voorzichtig het een en ander aanwijzen, leek mij de

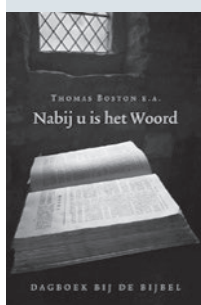
beste oplossing. 'Prima, pak maar in', was zijn reactie, toen ik wees naar de serie "Uit den Schat des Woords". Dat is een serie die iedere aankomende predikant graag op zijn studeerkamer wenst. Langzamerhand werden de dozen gevuld. De ene keer volgde bij het inpakken van een boek een leuke anekdote. De andere keer vertelde hij van wie hij dit boek had gekregen, of bij welke gelegenheid dat was geweest. Ook boeken die door de studenten gebruikt worden tijdens de studie, ontbraken niet. Met een prachtige schenking die zorgde voor een overvolle auto, ging de rit terug naar Rotterdam. Een aantal werkdagen waren nodig om het geheel uit te zoeken. De studenten zijn een paar weken later met prachtige boeken naar huis gegaan.

Bovenstaande was zomaar een momentje dat wij u als lezer niet wilden onthouden. Het was bij de intrede van een van de kandidaten, dat een predikantsweduwe mij vroeg of de school en de bibliotheek nog wel behoefte hadden aan boeken. 'Uiteraard', was mijn antwoord. 'Maar ik lees nooit meer iets in De Saambinder', was haar terechte reactie. Ze had gelijk. Met bovengenoemd voorval hopen studenten en ondergetekende dat de bibliotheek niet vergeten wordt. Alle boeken die (iets) te maken hebben met theologie, zijn van harte welkom. Laat dat ieder duidelijk zijn!

Vele boeken zijn de afgelopen maanden de school binnengedragen. Soms zat er iets verrassends tussen, waarvan geconstateerd moest worden dat dit werk nog niet in onze catalogus voorkwam. Echt niet altijd oude uitgaven, maar ook meer recente uitgaven hebben alsnog een plekje gekregen in de bibliotheek. Voordat de boeken een plaats op de plank krijgen, worden ze geheel doorgenomen. Het boek wordt volledig beschreven (titel, auteur, jaar van uitgave etc.), maar ook behandelde Bijbelteksten worden in de computer opgenomen. Dit laatste wordt gedaan als het boek preken of meditaties bevat.

Bij een ander boek kan het gaan over een bepaald onderwerp, een persoon of een kerkelijke gemeente. Ook dan worden er trefwoorden toegevoegd. Hierdoor worden de aanwezige boeken 'ontsloten' en wordt het zoeken naar een bepaald onderwerp eenvoudiger. Studenten, docenten en ondergetekende zijn - en blijven - alle gevers en geefsters zeer erkentelijk voor het schenken van oude en nieuwe boeken.

Boekennieuws

"Nabij u is het Woord; dagboek bij de Bijbel",
Thomas Boston e.a.;
uitg. Den Hertog,
Houten;
380 blz.; € 17,50.

"Nabij u is het Woord" is de goed gekozen titel - uit Romeinen 10:8 - van een mooi dagboek, waarvan de overdenkingen zijn ontleend aan de geschriften van zestien bekende en minder bekende Engelse en Schotse leraars, zoals Boston, de gebroeders Erskine, Flavel, Alleine, Watson, Love en Manton. Sloegen ze alle zestien op hetzelfde aambeeld? Wie dat graag wil, kan hier en daar wel accentverschillen aanwijzen, maar waar het om gaat is dit: alle zestien roepen met veel klem op om de Heere te dienen, Hem Die het zo waard is om geëerd, gediend en gevreesd te worden. Want, zeggen ze eenparig, de wereld gaat toch voorbij: 'Let op uw einde, leer uw dagen te tellen. God telt ze, en waarom zou u dat niet doen?' (Alleine).

Op vele bladzijden klinkt met ernst de oproep: 'Zoek de wedergeboorte. U zult nooit spijt hebben van uw moeite, omdat de wedergeboorte beslist noodzakelijk is' (Charnock). 'Wilt u Christus een genoeg doen? Ga dan tot Hem' (Boston). 'Spoed u dan naar de vrijstad. Ga daar binnen, verenig u nauw met Jezus Christus' (Alleine). Waarbij de rode draad van dit dagboek ook eerlijk wijst op het enige fundament van de zaligheid: 'Het leven

Gods wordt aan allen medegedeeld van wie de namen geschreven staan in het boek des levens' (Charnock). En: 'Niemand kan komen zolang God hem niet trekt' (Flavel).

Het kalenderjaar wordt afgesloten met enkele dagteksten van Richard Sibbes, puriteins predikant in Londen, over Psalm 27:4. Daar bidt de oprechte christen vrijmoedig om datgene waar hij ook waarlijk naar verlangt: 'Dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de lieflijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in zijn tempel'. Als het jaar ten einde is, als de tijd voorbijgaat en deze wereld stervende is, schiet er maar één ding over: 'Ik wens te wonen in het huis van mijn God, opdat ik mag blijven in de liefde van God en in de zorg van God voor mij in Christus en dat voor eeuwig'.

Opmerkelijk dat een groot aantal van deze Engelsen en Schotten zich meer-malen beroepen op de reformator Luther (Boston, Burroughs en Watson) en op de vroege kerkvader Augustinus (Watson en Charnock).

Deze 365 dagteksten zijn opnieuw uit het Engels vertaald door N.A. Eikelenboom. Achterin zijn van de zestien Engelse en Schotse leraars kort hun biografische gegevens opgenomen. Voorbeeldig.

J. van 't Hul, Lieren

Boekaankondigingen

"Mijns harten tolk", ds. G. Hoogerland;
uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 127 blz.;
€ 11,90.

Dit boekje bevat een samenspraak tussen een geoefend kind des Heeren en een van verre staande en bekommerde. Zij raken in gesprek over de geschiedenis van de kreupele die door zijn vier vrienden tot Jezus gedragen werd.

"Een geopende Evangeliedeur",
predikanten van de Gereformeerde
Gemeenten; uitg. Gebr. Koster,
Barneveld; 165 blz.; 15,90.

In deze bundel zijn negen preken opgenomen. Ze zijn van de hand van acht predikanten die de gemeente van Nieuw-Beijerland hebben gediend en één van de huidige predikant. Deze bundel verschijnt ten bate van de financiering kerkbouw.

"Der vaderen erfenis", deel 21,
oudvaders; uitg. De Banier, Apeldoorn;
120 blz.; € 12,50.

In dit deel zijn zes preken van vijf verschillende oudvaders opgenomen.

"Het geestelijke leven" en "De trappen van het geestelijke leven", Th. à Brakel (herdruk); uitg. gebr. Koster, Barneveld; 340 blz. resp. 313 blz.; als set: € 49,50, per deel: € 29,50.

In het eerste boek geeft Theodorus à Brakel eenvoudig onderwijs over 'De stand van een gelovig mens hier op aarde' en voegt daarbij 'enige christelijke meditatieën, gebeden en dankzeggingen'. Hij schreef voor degenen die niet zien op 'sierlijke woorden', maar 'op hetgeen hun ziel kan troosten'.

In het andere boek richt à Brakel zich tot hen die 'van harte begeren aan te wassen en toe te nemen in de zalige gemeenschap van Christus', zoals Gods Woord dit leert.

In het toegevoegde hoofdstuk "De laatste uren van de schrijver" beschrijft Wilhelmus à Brakel, de auteur van de "Redelijke Godsdienst", het zalig sterven van zijn vader Theodorus à Brakel.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Aalst, ds. M. Karens te Werkendam;
te Berkenwoude, ds. G. Clements te Gouda;
te Borssele en Naaldwijk,
ds. D. de Wit te Barneveld-Centrum;
te Capelle aan den IJssel-Middelwatering,
ds. S.W. Janse te 's-Gravenpolder;
te Kapelle-Biezelinghe,
ds. J. IJsselstein te Kampen;
te Lelystad en Rotterdam-Zuidwijk,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
te Middelburg-Zuid,
ds. A. Schot te Nunspeet;
te Nijkerk en Terwolde-De Vecht,

ds. J. van Laar te Rijssen-West;
te Rijssen-Zuid,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
te Rilland-Bath,
ds. J. van Rijswijk te Aalburg.

Bedankt:

voor Barneveld-Zuid en Scherpenisse,
ds. J. van Laar te Rijssen-West;
voor Middelharnis,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
voor Oostkapelle,
ds. J. IJsselstein te Kampen;
voor Sheboygan (VS),
ds. A.H. Verhoef te St. Catharines
(Ontario-Canada);

voor Sint-Annaland,
ds. G. van Manen te Elspeet;
voor Zwijndrecht,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2016

* Pag. 194, **gemeente ENSCHEDE.**

Koster is nu: W. Schokker, De Ereboog
3, 7513 KD Enschede, tel. (053) 4302633,
e-mail: w.schokker@versatel.nl

* Pag. 334, **gemeente POORTVLIET.**

Het juiste e-mailadres van de koster,
G.J. de Hond, is: lkodehond@outlook.com

CENTRAAL BUREAU GEREFORMEERDE GEMEENTEN

In verband met Kerst en de jaarwisseling
zullen de kantoren in het CBGG te Woerden
gesloten zijn van maandag 26 december t/m
maandag 2 januari. De Vluchtheuvel is op
werkdagen telefonisch bereikbaar.

Berichten

WERKGROEP VOOR STUDENTEN

Studeer je en ben je op zoek naar een
studentenkring in (de buurt van) de stad
waar je studeert? Kijk dan voor meer
informatie en data op onze website
www.werkgroepstudenten.nl

UITNODIGING WINTERCONFERENTIE STUDERENDEN

Alle studenten aan universiteiten en HBO-
instellingen zijn **vrijdag 20 januari** van
harte welkom op de winterconferentie
van de Werkgroep voor studenten van de
Gereformeerde Gemeenten.
De conferentie begint met een maaltijd.
Drs. E.J. Brouwer verzorgt hierna een
lezing over het thema "Duurzaamheid en
rentmeesterschap in Bijbels perspectief".
Na de pauze volgt een bespreking in
groepen. Aansluitend kunnen jullie je vragen
voorleggen aan de inleider.
Plaats: Driestar Educatief,
Burg. Jamessingel 2, Gouda.
Tijd: opening: 17.30 uur; maaltijd: 17.45 uur;
aanvang lezing: 19.00 uur;
sluiting om ca. 21.45 uur.
Kosten: € 5,- (graag vooraf overmaken
op IBAN: NL27RABO0322429994 t.n.v.

Studerenden Ger. Gem. o.v.v. voor- en
achternaam).
Aanmelden kan via onze website
www.werkgroepstudenten.nl tot uiterlijk
16 januari. Op onze website kun je meer
informatie over de conferentie vinden.

KERSTZANGAVONDEN

Capelle a/d IJssel

Kerstzangavond op zaterdag 24 december,
aanvang 19.30 uur in Elimkerk van de
Gereformeerde Gemeente te Capelle a/d
IJssel-Middelwatering, m.m.v. jeugdkoren
Jong Sursum Corda en De Kleinoot,
jongerenkoor Heman, gemengde koren
Jubilate en Sursum Corda en het ensemble
Filomusica. Opening en sluiting: ouderling
D. Schilperoord.

Middelburg

Kerstzangavond (met veel samenzang)
op maandag 26 december, aanvang: 19.30
uur, in de Nieuwe Kerk te Middelburg, met
muzikale medewerking van samengesteld
mannenkoor Zeeland en organist Martin
Weststrate. Leiding: evangelist A. van
Setten. Collecte t.b.v. de Vluchtheuvel en
evangelisatiepost Merksem.

Rijssen

Kerstzangavond (koor- en samenzang) op
maandag 26 december, aanvang: 19.00 uur,
in de Noorderkerk van de Gereformeerde
Gemeente te Rijssen-Noord, m.m.v.
jongerenkoor Sjaloom, Noordermannenkoor
en Gerard Harbers en Harm Hoeve,
organisten. Meditatie: student G.P. van
Nieuw Amerongen.

Rijssen

Kerstzangavond op zaterdag 24 december,
aanvang: 19.00 uur, in de Zuiderkerk van
de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-
Zuid, m.m.v. jeugdkoor Jubilate, gemengd
koor Cantica en Han Beverdam en Gerard
Harbers, organisten.
Leiding: ds. A. Schreuder.

Waarde

Kerstzangavond op zaterdag 24 december,
aanvang: 19.30 uur, in de Adullamkerk van de
Gereformeerde Gemeente te Waarde, met
muzikale medewerking van samengesteld
mannenkoor Zeeland en organist Martin
Weststrate. Opening: ds. D.W. Tuinier.
Collecte t.b.v. bouwfonds van genoemde
gemeente.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

IN MEMORIAM

mevrouw Honkoop-Barel (95)

Op 14 december 2016 is overleden Maria Honkoop-Barel op de leeftijd van vijftien-entwintig jaar. Nadat op 21 januari 2008 haar geliefde man en onze geliefde dominee Honkoop was heengegaan, heeft zij zelf op dit ogenblik gewacht. Zo zei ze dat als je bij haar was: 'Ik moet nog even wachten'. Toen ik vroeg: waar wacht u dan op? Zei ze: Dat weet jij wel. Ik wilde het echter zo graag horen en ze vertelde eenvoudig: om bij de Bruidgom te zijn en dan nooit meer te hoeven zondigen. Op mijn vragen of ze dan nog in haar stille stoel zondigde zei ze

opnieuw: dat weet jij wel...

Op een door ons mensen niet na te rekenen wijze is mevr. Honkoop in Den Haag in de kerk gekomen onder de prediking van 'oude dominee' P. Honkoop sr. Ze vertelde hiervan dat in die tijd Johannes 1:5 op haar ziel werd gedrukt: 'En het Licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft Hetzelve niet begrepen.' Niet haar onkerkelijke opvoeding, maar haar duistere hart was de oorzaak! Jaren later behaagde het de Heere aan haar ziel dat Licht, Christus, te openbaren. In Wageningen, toen we dach-

ten dat ze sterven zou, riep ds. Honkoop mij naar de pastorie. Zijn vrouw vertelde hoe die Bruidgom naar haar verlangde. Wat heeft ze nog lang moeten wachten. Maar ze deed het met zoveel geduld. De Heere weet het immers het beste? Zo kan ze ook nog zo hartelijk tot anderen zeggen: 'En het kan voor jou ook hoor!' Wat zal zij, ook door de kinderen en kleinkinderen, worden gemist. Maar we misgunnen het haar niet. Ze heeft haar wens verkregen en haar wachten is vervuld.

ds. D. de Wit, Barneveld

Kerkdiensten

ZONDAG 25 DECEMBER 2016 1^e KERSTDAG

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasterdam 9.30 uur ds. W.J. Karels en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Borssele 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 19.00 uur ds. M. Joosse; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dordrecht 19.00 uur ds. H. Brons; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.30

uur stud. E.J. Boudewijn; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur ds. P. Mulder; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Hoofddorp 9.30 en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Hoogvliet 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Lelystad 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. G.J. Baan; Middelharnis 9.30 uur ds. P. Blok en 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; Mijdrecht 19.00 uur ds. L. Terlouw; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. M.H. Schot; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur stud. E.J. Boudewijn en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Nisse 18.30 uur ds. S. Maljaars; Nun-

speet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur stud. M. Blok; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 16.30 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Ouddorp 14.30 uur ds. K. Boeder; Poederloijen 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 9.30 en 18.00 uur stud. M. Blok; Poortvliet 14.30 uur ds. S.W. Janse; Puttershoek 19.00 uur ds. L. Blok; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 16.30 uur ds. J. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Centrum 9.30 en 15.00 uur stud. H.J. Agteresch; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Scherpenisse 14.30 uur ds. J. van Belzen; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen (zie 's-Gravenhage); Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Terwolde - De Vecht 14.30 uur stud. J.B. Huisman; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur stud. W. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur stud. J. de Kok; Yerseke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en

18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

MAANDAG 26 DECEMBER 2016 2^e KERSTDAG

Aagtekerke 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 uur ds. W. Visscher; Barneveld-Centrum 9.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 11.15 uur ds. A. Verschuure; Boskoop 10.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. J.J. Tanis; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 10.00 uur stud. M. Blok; Dinteloord 10.00 uur ds. S.W. Janse; Dirksland 10.00 uur ds. K. Boeder; Ede 9.30 uur ds. B. Labee; Elspeet 10.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. J. IJsselstein; Ermelo 9.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 uur ds. C. Hogchem; Gorinchem 10.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur (H.D.) ds. G. Clements; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 10.00 uur ds. M.J. van Gelder; Kampen 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp en 15.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. J. IJsselstein; Klaaswaal 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. W. Silfhout; Leerdam 10.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. J. Schipper; Lisse 10.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 9.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Meliskerke 9.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. A.J. de Waard; Middelharnis 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Nieuw-Beijerland 9.30 en 15.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. A. Vermeij; Nijkerk 11.15 uur ds. A. Schot; Nunspeet 9.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 uur ds. J. van Belzen; Opheusden 10.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ouddorp 9.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Oudemirdum 19.00 uur stud. W. Mouw; Poortvliet 11.00 uur ds. C.J. Meeuse; Rheden 10.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. H. Paul; Rijssen-Noord 9.30 (H.D.) en 14.30 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 15.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 15.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. A. Schreuder; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. C. van Krimpen; Scherpenisse 9.30 uur stud. H.J. Agteresch; Scherpenzeel 9.00 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 9.00 uur ds. C.J. Meeuse; Slidrecht 9.30 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 uur stud. J.B. Huisman; Tholen 10.00 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur stud. J. de Kok; Uddel 10.00 uur (H.D.) ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. L. Terlouw; Veen 9.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 uur ds. M. Joosse; Waardenburg 10.00 uur ds. P. Mulder; Wageningen 10.00 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 uur ds. M. Karens; Zeist 10.00 en 15.00 uur (Kerstfeest met de kinderen) ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder;

Zwijndrecht 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 9.30 uur stud. W. Mouw.

VRIJDAG 30 DECEMBER 2016

Haamstede 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Mijdrecht 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Naaldwijk 19.45 uur ds. P. Mulder; Oostburg 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

ZATERDAG 31 DECEMBER 2016 OUDJAARSDAG

Aagtekerke 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Arnhem 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 19.00 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur stud. J.B. Huisman; Benthuizen 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 16.00 uur ds. G. Bredeweg; Boskoop 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 16.00 uur stud. H.J. Agteresch; Dirksland 19.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 19.30 uur ds. W. Silfhout; Ede 19.30 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Elspeet 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 18.00 uur ds. P. Melis; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 19.00 uur ds. L. Blok; Gouda 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; Groningen 20.00 uur ds. J.B. Zippo; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 19.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur ds. B.J. van Boven; Hoedekenskerke 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Hoofddorp 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogvliet 16.30 uur ds. L. Terlouw; Houten 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 15.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezelinghe 18.30 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 19.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. C. van Ruitenburch; Leiderdorp 19.30 uur ds. J. Driessen; Lisse 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 15.30 uur ds. A. Schot; Meliskerke 19.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 19.00 uur stud. M. Blok; Middelharnis 17.00 uur ds. K. Boeder; Moerkapelle 19.30 uur ds. W. Harinck; Nieuwdorp 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwerkerk 16.30 uur ds. J. van Belzen; Nijkerk 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 16.00 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 19.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 17.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland

17.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Oudemirdum 14.30 uur stud. W. Mouw; Oude-Tonge 16.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Poederloijen 16.30 uur ds. B. Labee; Poortugaal 16.30 uur stud. J. de Kok; Puffershoek 17.00 uur ds. M.H. Schot; Rheden 19.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 19.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 17.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 17.00 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 17.00 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 16.30 uur ds. D.W. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 17.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Rotterdam-IJsselmonde 16.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 17.00 uur ds. H. Brons; Scherpenisse 19.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Scherpenzeel 19.15 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.00 uur ds. W. Harinck; Slidrecht 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 16.00 uur ds. W. Visscher; Stolwijk 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.30 uur stud. M. Blok; Terwolde - De Vecht 19.30 uur stud. H.J. Agteresch; Tholen 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 19.30 uur stud. W. Mouw; Urk 10.00 uur ds. C. Hogchem en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Utrecht 19.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 19.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 19.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Westkapelle 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wierden 16.30 uur stud. J.B. Huisman; Woerden 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 15.30 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 19.00 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 19.45 uur stud. E.J. Boudewijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 25 DECEMBER 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

MAANDAG 26 DECEMBER 2016

Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

ZATERDAG 31 DECEMBER 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

*"Ik ben de Alfa en de Omega,
het Begin en het Einde,
de Eerste en de Laatste."
(Openbaring 22:13)*

De kerkenraad van de Gereformeerde
Gemeente te Goes heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van

mw. M. Honkoop - Barel

weduwe van ds. A.F. Honkoop die de gemeente in de periode 1953 - 1967 diende; zij stond hem daarin terzijde.

De God aller genade vertrooste en sterke de kinderen, kleinkinderen en verdere familie in dit voor hen zo groot verlies. De Heere heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds. C. J. Meeuse, preses
G. Geijtenbeek, scriba

Goes, 14 december 2016

Van harte Gods onmisbare zegen toegewenst voor het jaar 2017 aan alle (oud) zendingswerkers, de zendingsdeputaten, de medewerkers van het zendingsbureau, familie en vrienden.

Mevr. Wed. W. Polder-den Haan
Churchillsingel 523
3137 XB Vlaardingen

Familie, vrienden en bijwoners, de gezegende Gave zij u geschonken op de kerstdagen. De onmisbare leiding van God voor 2017.

Ds. P. Blok

Met dank voor alle goede wensen, door mij ontvangen, wens ik wederkerig mijn familie, vrienden en bekenden van harte de zegen van de Heere voor de a.s. Kerstdagen en het nieuwe jaar 2017 toe.

Moerkapelle,
Ds. H. Paul

Kerkenraden, (em.)predikanten, studenten, evangelisten, predikants-weduwes en gemeenteleden van harte de zegen des Heeren toegewenst voor het jaar 2017.

Fam. ds. J. van Rijswijk,
Aalburg

*Mijn ziel! Keer weder tot uw rust,
want de Heere heeft aan u welgedaan.
Psalm 116 vers 7*

De Heere heeft onze lieve moeder, oma en 'oude oma' Thuisgehaald.

Maria Honkoop-Barel

sinds 21 januari 2008 weduwe van Adriaan Frans Honkoop

1 december 1921

14 december 2016

In herinnering: P. Honkoop
Ouderkerk aan den IJssel: J.J. Vonk Noordegraaf-Kooijman
P.C. Vonk Noordegraaf

's-Gravenpolder: A.J. van der Hart-Honkoop
H.A. van der Hart

Haamstede: C. Honkoop
N. Honkoop-Faasse

Goes: J.C. Fierloos-Honkoop
F.M. Fierloos

's-Heer Arendskerke: A.F. Honkoop
J.H. Honkoop-Hardeman

Alphen aan den Rijn: J. Honkoop
P. Honkoop-van der Spek

Chilliwack, BC, Canada: M. Boone-Honkoop
A. Boone

Goes: J.C. Honkoop
In herinnering: J.W. Honkoop-van Dijk

Oostkapelle: F.A. Ruit-Honkoop
A. Ruit

Capelle aan de IJssel: F. Honkoop
J. Honkoop-van den Berg

Zwijndrecht: H.J. de Geus-Honkoop
A. de Geus

Kleinkinderen, achterkleinkinderen
en achterachterkleinkind

Correspondentieadres: Vroonweg 2, 4328 ET Haamstede

Familie, vrienden en bekenden, gezegende kerstdagen en 's Heeren onmisbare zegen voor D.V. het nieuwe jaar toegewenst.

G. van Gorp-Witte
Havenweg 31
4455 AM Nieuwdorp

Wij wensen familie, vrienden en bekenden gezegende kerstdagen toe en Gods onmisbare zegen voor het nieuwe jaar.

J. Honkoop
J. Honkoop-Dijkhuizen
's-Gravenhage

Wij wensen ieder Gods zegen toe in 2017.
Van harte welkom op Goeree-Overflakkee bij het Grevelingenmeer met tent-caravan www.grevelande.nl
0187669317 Lies en Beijke v.d. Velde

De Luntersche Winkel

Voor Verantwoorde lectuur:

- Nieuwe boeken
- Veel 2e hands boeken, bij 5 boeken één gratis

Mini onderneming beginnen?

- Huur dan bij ons een plaatsje in de winkel en verkoop uw eigen spullen.
- Ook is er 2e hands kleding bij ons verkrijgbaar.

www.5boekgratis.nl
www.delunterschewinkel.nl

Dorpstraat 165 • Lunteren • tel: 06-24 11 43 26

Nieuwjaarsconcert

D.V. 14 januari 2017
Geerteskerk te Kloetinge
m.m.v. Minne Veldman, orgel
Jantine Kalkman & Frank Zuidijk, trompet
Leiding: Ds. A.J. de Waard
Collecte t.b.v. Winst uit Verlies &
Diaconaal gasthuis de Oase
Aanvang: 19.30 uur, toegang gratis

Gods Woord uitdragen in Guinee? Wij zoeken een evangelist!

Kijk voor de functie-inhoud op www.zgg.nl/vacatures. Reageren kan tot vrijdag 6 januari 2017.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Te huur in Kootwijkerbroek:
vrijstaande woning met 3 slaapkamers en een flinke bergruimte voor max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Jong stel **zoekt per direct woonruimte in omgeving Apeldoorn.**
Telefoon: 06-12911875.

Kamer vrij!

Welkom thuis in Huize Spoorzicht

U zoekt een nieuw thuis met 24-uurs verzorging? In het buitengebied van Rhenen vindt u Huize Spoorzicht, een reformatorisch woonzorgcentrum met een huiselijke sfeer.

Ons eigen team verzorgenden verleent verzorging op een zeer persoonlijke wijze. De dagbesteding is afwisselend en sluit aan op uw wensen. Kennismaken? Bel 0317 683 499. Welkom!

Cuneraweg 170 - 172 • Rhenen - 0317 683 499 • www.huizespoorzicht.nl

Ready to go international?

Calvin
Christian
School

Coalhurst, Alberta

URGENT NEED: Multiple vacancies for
2017 - 2018 school year!

Kijk snel op lesgevenincanada.nl voor de info!

For more information contact
the principal Marc Slingerland

001-403-381-3030

marc.slingerland@ccschool.ca

Heel veel Aanbiedingen!
www.derooboeken.nl
078-6124081

STICHTING VRIENDEN VAN
de Matthew Henry

*"Verstaat jij ook
hetgeen jij leest?"*

U kent de Matthew Henry als eenvoudig en pastoraal getoonzet. Help mee de rijke inhoud van deze Bijbelverklaring ook voor de miljoenen christenen in Indonesië toegankelijk te maken, in hun eigen taal.

Steun het vertaalproject met uw gift!
IBAN NL68 RABO 0143 0706 30

info@vriendenvandemathewhenry.nl
www.vriendenvandemathewhenry.nl

Te koop: recreatiewoning Holten,
reformatorsch park, 2013,
10 pers., grote kavel, 135000,-
eigen gebruik of verhuur via Vakanz.
www.vandam-recreatiewoningen.nl

WILVORST
Trouwkostuums
Klein Kleding Sliedrecht

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

NIEUWE UITGAVE
Preken van John Kershaw, Deel 1 + 2
samen 34 preken, 704p €37,-
078-6933783 www.hetbraambos.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

**Fiscaal advies voor predikanten
& administratieve ondersteuning
voor kerkenraden**

Drs. Arjan Pul RB
Belastingadviseur

- Ruime ervaring in het verzorgen van aangiften en aanverwante fiscale zaken
- Administratieve ondersteuning kerkenraden (salarisverwerking kosten e.d.)
- Netwerk voor kerkrechtelijke vraagstukken en schuldhulpverlening

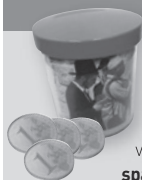
Van Lienden & Kooistra

— ACCOUNTANTS ADVISEURS —

Barneveld 0342 - 400 625 Rhenen 0317 - 615 686

vlkadviseurs.nl/predikanten

LANDELIJKE ISRAËLDAG

Gedurende de inloop kunnen de tijdens de vorige Israëldag uitgereikte **spaarbusjes** geleegd worden in de hal van de kerk. De opbrengst is bestemd voor een toekomstige eigen plaats van samenkomst in Nazareth.

Kindercrèche:

Opgeven kan tot uiterlijk D.V. 23 dec. bij kosten A.J. Petersen, via tel. 0184-415950 of ajpetersen@klikSAFE.nl

Kinderprogramma:

M.m.v. mevrouw Zöld uit Roemenië. Zie voor meer informatie en de mogelijkheid om je op te geven: www.dep-israel.nl

Parkeren:

Meer parkeermogelijkheden op een paar minuten loopafstand: bijvoorbeeld bij het scholencomplex aan de 'Bellefleure'

D.V.
DONDERDAG
29 DECEMBER
2016

**Gereformeerde Gemeente
Hardinxveld-Giessendam**

Brooshoofdstraat 32

Aanvang 10.00 uur

vanaf kwart over 9 inloop met koffie

Ochtendprogramma: (10.00 - 12.00 uur)

- Ds. I. Zöld, over het werk onder het Joodse volk in Budapest
- Kinderprogramma voor kinderen groep 3 t/m 7!
- Hebreeuwse psalmen door Israëlprojectkoor voor vrouwen

Pauze

- Koffie, thee en soep gratis
- Diverse broodjes tegen betaling
- Te koop: boeken, (Israël)kaarten en -producten

Middagprogramma: (13.30 - 15.00 uur)

- Stand van zaken werk in Nazareth door M.L. Dekker
- Uitvoering kinderen n.a.v. het kinderprogramma
- Het verhaal van de oude Alex, een verhaal voor jong en oud, door mw. M.J.M. Dekker

Echtpaar Zöld

HARTELIJK WELKOM!

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
UITGAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Tel.: 0348-48 99 29 E-mail: info@boardforisrael.nl www.dep-israel.nl

Vakantie in eigen sfeer
 Boek nu uw vakantie 2017 bij
 Vakantieoord Holsappel in Zuna bij
 Rijssen. Info: 0548-512790 of
www.vakantieoordholsappel.nl

VAN STAVEREN
 begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Te huur: **Vakantiewoning** op boerderij
 in **ZEELAND**. Wi-Fi, afwasmachine,
 wasmachine, magnetron, kinderbed,
 kinderstoel aanwezig.
 Kinderen vinden het altijd erg leuk om het
 boerderijleven mee te maken.
www.boerderijvakantiezeeland.nl

Waardevolle boeken...

Th. à Brakel

- **HET GEESTELIJKE LEVEN**
- **DE TRAPPEN VAN HET GEESTELIJKE LEVEN**

Eenvoudig onderwijs over 'de stand van een gelovig mens hier op aarde', en 'enige christelijke meditaties, gebeden en dankzeggingen' voor hen die 'van harte begeren aan te wassen en toe nemen in de zalige gemeenschap van Christus'.

Geb. 672 blz.

Per deel: 29,50

Als set

49,50

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster
 Nairacstraat 17, Barneveld
 tel. 0342 - 41 69 86

bezoek onze webwinkel
www.gebrkoster.nl

vertrikbaar bij de boekhandel

KKO1676

Winst uit Verlies

Jongerenweekend 2017

Ben jij jong getroffen of betrokken

bij kanker? Heb jijzelf, iemand uit
 jouw gezin kanker of gehad?

Heb jij een gezins- of familielid
 verloren door kanker? Ben jij
 16 jaar of ouder (< 30 jaar)?

**Dan is het Jongerenweekend
 speciaal bedoeld voor jou!**

Van vrij 27 op zat 28 januari 2017

Aan deelname zijn geen kosten verbonden

Geef je snel op! (T 0341-250434)

www.Winstuitverlies.nl/jongeren

*Begravenisverzorging
 Janssen*

**Aandacht
 voor uw wensen.**

Vraag de wilsbeschikking aan:
"Zo wil ik het. Als mijn sterven daar is"

Dienstverlening in heel Zeeland.

Dag en nacht bereikbaar op
 0113 - 330 936

Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle
begravenisverzorging-janssen.nl

Voor een stijlvolle uitvoering en
 zorgzame begeleiding van begravenissen.

Waardig. Persoonlijk. Vertrouwd.

Help Chikoni aan eten en (Bijbel)onderwijs!

Chikoni uit Malawi is vijf. Hij woont met zijn broer en moeder in een schamel hutje. Ze hebben het zwaar te verduren vanwege hongersnood. Vader heeft het gezin verlaten. Chikoni moet nu meehelpen om voor het eten te zorgen. Maar hij wil graag naar school! Wilt u kinderen als Chikoni helpen? Geef voor voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbel)onderwijs.

Kijk op stephanos.nl of maak uw bijdrage over op

IBAN NL74 RABO 0335 3074 50

t.n.v. Stéphanos,
 Hendrik Ido Ambacht

Meer info over sponsoring bel:

038 - 385 79 66

€ 15
 per maand

Presentatie? 06 - 301 671 72
 of voorlichting@stephanos.nl

Stéphanos www.stephanos.nl

**Ambtskleding
 Herenkleding
 Trouwkostuums**

Dorpsstraat 229,
 3925 KC Scherpenzeel
 tel. (033) 277 88 99

www.geertsherenkleding.nl

Houvast door Immanuël

Onze jongeren komen steeds meer alleen te staan. Hun leeftijdsgenoten hebben steeds minder met het christelijk geloof. Hoe steunen wij onze jongeren om staande te blijven en Bijbelse keuzes te maken? Hoe bieden we jongeren houvast en perspectief? De Jeugdbond zet zich in om hen via het jeugdwerk, ouders, ambtsdragers en de gemeenten te verbinden met het Woord. Met de Heere Jezus, door de engel 'Immanuël' genoemd: God met ons! Als Hij door genade met onze jongeren is, staan ze niet alleen!

Hartelijk dank voor uw steun aan of inzet voor het jeugdwerk in het achterliggende jaar. Uw (financiële) bijdrage heeft dit werk voor een groot deel mogelijk gemaakt.

Namens bestuur en medewerkers,
Laurens Kroon - directeur

P.S. Er wordt vanuit de gemeenten steeds vaker een beroep op de Jeugdbond gedaan. Dat is een verblijdende ontwikkeling, maar vraagt ook om meer financiële steun. Daarom vragen wij u vrijmoedig om een eindejaarsgift!

U kunt uw (extra) bijdrage over maken via rekeningnummer NL95 INGB 0002 3611 33 o.v.v. 'eindejaarsgift'. Giften aan de Jeugdbond zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.

verbindt jongeren

EEN GIFT MET MEERWAARDE!

Helpt u mee om Gods Woord bij uw onkerkelijke naaste te krijgen? Maak uw gift over op IBAN: NL57 INGB 0000 6289 12 t.n.v. Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten te Woerden, ga naar evgg.nl/helpen of wordt doneur en verleen hierdoor een structurele bijdrage aan ons werk.

Meld u vandaag nog aan op evgg.nl/steunen of vraag een aanmeldkaart aan via tel. 0348 489 961

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijck • Doelgericht

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**. Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083 www.es-vakanties.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Refojobs REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

HR Manager • KS Profiel (via Boelen Adv.) • Moerdijk

Machine Operator • Falk Bouwsystemen • Ede

E-commerce Specialist • Masena Invest • Barendrecht

Leerling Restauratievoeger • Heldoorn • IJsselmuiden

Accountmanager • BeloGroep • Linschoten

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

PARTNERS

Project 2016-11

Steun een evangelist!

Voor €25 per week kunnen zij hun werk doen

Evangelisten trekken er dagelijks op uit. Zij hebben uw steun hard nodig.

Voorlichting over het werk van Bonisa? voorlichting@bonisa.nl

Uw gift online via onze website **www.bonisa.nl** of op rekening:
NL29 RABO 0336 5546 13

Doorgeven van het Woord!

Family Lodges

Compleet ingerichte 6-8 pers. Lodgetenten. Direct aan het Lago-Maggiore (Italië) of bij de Friese meren. Boek nu uw vakantie.
www.familylodges.nl 0343-481155

Colijn Trouwvervoer Loenersloot

Verschillende oldtimers

www.autocolijn.nl 0294-293300

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor: Canada en USA: vooralsnog ongewijzigd

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Want also lief heeft God de wereld gehad

'Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'. Worden met 'wereld' hier Gods kinderen bedoeld? Gods volk is toch niet de wereld? Beperken we daarmee niet Gods liefde?

Wereld

Het woord 'wereld' wordt door de evangelist Johannes 79 (!) keer gebruikt in zijn beschrijving van het Evangelie. Daarnaast vinden we het nog 24 (!) keer in zijn drie korte zendbrieven. Als nauwkeurig Bijbellezer zal het duidelijk zijn dat met dit woord 'wereld' niet altijd hetzelfde bedoeld wordt. Daarbij heeft dit woord vanuit de grondtaal (het Grieks) wel zeven verschillende betekenissen. Met wat voorbeelden kunnen we dit wel duidelijk maken. In schijnbare tegenstelling tot bovenstaande tekst lezen we: 'Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe'. (Johannes 17 vers 9). En op een andere plaats: 'En indien iemand Mijn woorden gehoord en niet geloofd zal hebben, Ik oordeel hem niet; want Ik ben niet gekomen opdat Ik de wereld oordele, maar opdat Ik de wereld zalig make' (Johannes 12 vers 47). Uit deze voorbeelden blijkt duidelijk dat we steeds vanuit het tekstverband het woord 'wereld' moeten uitlegen. Tegelijk, dat achter dit woord 'wereld' een wereld van gedachten ligt: van nature liggen wij allen met heel de wereld verdoemelijk voor God. Uit die wereld wil God zondaren trekken tot Zijn wonderbaar licht. Als mensen met het woord 'wereld'

de algemene verzoening willen leren, lezen ze de Heilige Schrift beslist niet eerlijk. Maar als mensen voor het woord 'wereld' onmiddellijk de toevoeging 'uitverkoren' plaatsen, stellen ze zich boven de Auteur van Gods heilig Woord.

Uit het tekstverband in bovengenoemde tekst (Johannes 3 vers 16) weten we dat de Zaligmaker spreekt met de farizeeër Nicodémus. Graag lezen we dan het woord 'wereld' zoals kanttekening 29 dat treffend uitlegt: 'Dat is, niet alleen de Joden, maar ook de heidenen in de ganse wereld verstrooid, Joh. 11:51, 52. 1 Joh. 2:2. Van deze liefde Gods zie breder Rom. 5:6, 8; 8:32'. Als we de tekstverwijzingen bestuderen, wordt de betekenis heel duidelijk: in een wereld verloren in zonde en schuld, daalde Gods eniggeboren Zoon af om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. En alles zal toch uitlopen op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, de hele kosmos dus, die begrepen is in Christus' verzoeningswerk?

God is liefde

In de eerste zendbrief van Johannes (hoofdstuk 4 vers 8b) lezen we: 'want God is Liefde'. Onze kanttekenaren hebben die liefde niet willen beperken maar in lijn met bovenstaande gesproken: 'Dat is, God heeft lief niet alleen Zichzelf, maar ook al Zijn schepselen, bijzonderlijk Zijn uitverkorenen in Christus Jezus, met zodanig een grote liefde en toegenegenheid, dat men met recht mag zeggen dat Hij niet alleen liefde heeft, maar ook de Liefde Zelve is, gelijk Hij ook de Wijsheid, Goedheid, enz., Zelve genaamd wordt'. Dit Bijbelse spreken moet ons lief zijn! De Schepper van hemel en aarde heeft al Zijn schepselen lief, maar in het bijzonder de uitverkorenen, Die Hij aanziet in de Middelaar.

Nicodémus kwam Rabbi Jezus opzoeken waarschijnlijk in de gestalte van een vrome, die ver boven de verloren wereld uitstak. Een Abrahamszoon die nooit leerde Adamskind te zijn. Lezer/lezeres, leerden wij dat? Of zijn wij in eigen oog nog te vroom om bij die wereld te behoren? Het wonder van genade schittert in de heerlijke woorden van Jezus. Hij verklaart het Vaderhart: 'Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.